

застосуванні заохочень (!). Так у ході бесід троє засуджених повідомили, що їх заохочували шляхом надання додаткового побачення, хоча до жодного з них в період перебування в місцях позбавлення волі родичі не приїжджали.

Але подібний стан справ видається, умовно кажучи, доволі природнім, враховуючи переважно каральне розуміння персоналом названих заходів. Серед персоналу ДКВС України взагалі склалася доволі усталена думка, що захист прав людини – це перешкода, що створюється правозахисниками, адвокатами та родичами засуджених (приміром, у ході нашого дослідження 76% респондентів вказали, що відносно засуджених не повинно існувати поняття «дотримання прав людини», у них «взагалі не повинно бути прав»!). Але насправді це не так. Фахівці доводять, що: а) порушення прав людини не допомагає підтримувати порядок в установах виконання покарань, а підриває його; б) працівники установ виконання покарань, що порушують права людини, полягають як на людську гідність, так і на закон; в) нехтування правами людини руйнує суспільну довіру до системи виконання покарань в цілому та держави; г) поширення практики порушення прав людини призводить до підміни поняття законності поняттям доцільності та до професійної деформації правосвідомості працівників; д) незаконні дії персоналу працюють на створення негативного іміджу системи виконання покарань. Водночас повага працівників колоній до прав людини не скорочує, як вважають окремі особи, а, навпаки, підвищує ефективність системи виконання покарань].

Останнім часом вчені, які займаються дослідженням науки кримінально-виконавчого права почали приділяти значну увагу питанню поважанню прав людини при призначенні заходів заохочення та стягнення в установах виконання покарань. Вони розуміють, що система цих заходів потребує кардинальних змін і тому намагаються впровадити нові. Це досить копітка робота, яка потребує від них великої зосередженості та уваги.

М. Г. Коваленко,

здобувач кафедри державного будівництва
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

ПУБЛІЧНИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ФУНКЦІОНУВАННЯМ ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРУ ВИБОРЦІВ

Розвиток інформаційної сфери, зокрема інформаційних технологій у публічно-владному механізмі, створює сприятливі умови для суспільного прогресу. Проте він супроводжується появою принципово нових загроз інтересам особистості, суспільства, держави, її національній безпеці та зростанням рівня небезпеки вже відомих. Серед загроз, що сформувались у процесі інформатиза-

ції процесів публічного управління, варто виокремити ті, що виникають у зв'язку зі складанням, уточненням, забезпеченням достовірності, безпеки зберігання та доступності відомостей Державного реєстру виборців.

На сучасному етапі розвитку української державності питання незалежного громадянського контролю за діяльністю всіх органів публічної влади, державних органів, установ і посадових осіб, їх підзвітності громадськості та залучення останньої до процесу прийняття політичних рішень стали, як ніколи, актуальними. За висловлюванням В. Степаненка, на сьогодні питання формування системи зовнішнього громадянського контролю, необхідності незалежних громадянських експертиз та підзвітності влади громадськості є найактуальнішими в Україні.

У цьому контексті виняткової ваги набувають питання здійснення публічного контролю за функціонуванням Державного реєстру виборців як однієї з форм державного обліку громадян України, які мають право голосу. Це безпосередньо впливає на легітимність, справедливість і чесність прийняття громадянами України державно важливих рішень, формування суспільної довіри до інститутів безпосередньої демократії.

Однією з основних засад ведення Державного реєстру виборців є його публічний характер, що забезпечує доступність для кожного виборця відомостей Реєстру в обсязі та в порядку, встановлених Законом України «Про Державний реєстр виборців», а також передбачених цим Законом форм публічного контролю за дотриманням порядку ведення Реєстру. Відповідно до ст.12 Закону публічний характер Реєстру має на меті дотримання прав людини, гарантованих Конституцією України, міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, і забезпечується публічним контролем за дотриманням вимог Конституції та законів України у процесі ведення Реєстру.

З формально-юридичної точки зору частиною третьою ст. 12 Закону України «Про Державний реєстр виборців» до суб'єктів публічного контролю за веденням Реєстру віднесені лише політичні партії, які мають свої фракції у поточному скликанні Верховної Ради України, а також політичні партії, що входять до складу блоку, який має свою фракцію. Вочевидь, дана норма має істотні недоліки, не відповідаючи чинному Закону України «Про вибори народних депутатів України». Крім того, звужує коло суб'єктів публічного контролю, не відносячи до нього виборців. Останнім, на відміну від попередньої редакції Закону України «Про Державний реєстр виборців» від 22 лютого 2007р., де вони прямо визначалися у якості суб'єктів публічного контролю (частина третя ст.12), лише гарантована загальна доступність персональних даних виборців в обсязі та у спосіб, встановлені цим Законом.

Так, відповідно до ст.21 Закону України «Про Державний реєстр виборців» виборець може звернутися з письмовим запитом до органу ведення Реєстру за своєю виборчою адресою щодо змісту його персональних даних у Реєстрі. Орган

ведення Реєстру у відповідь на запит не пізніше, як на третій робочий день після його отримання, надсилає на виборчу адресу виборця роздруковані у повному обсязі його персональні дані, які містяться у відповідному записі Реєстру. Однак такий запит виборця може стосуватися не тільки його власних персональних даних. Частиною четвертою ст.21 Закону України «Про Державний реєстр виборців» передбачено, що у порядку здійснення публічного контролю за діяльністю Реєстру кожен виборець може звернутися до будь-якого органу ведення Реєстру, зазначивши свої ідентифікаційні персональні дані та виборчу адресу, з письмовим запитом щодо надання такої інформації:

1) за його власною виборчою адресою – щодо ідентифікаційних персональних даних (прізвище; власне ім'я (усі власні імена); по батькові; дата народження; місце народження) усіх осіб, які внесені до Реєстру за цією виборчою адресою;

2) за назвою села, селища, міста, району в місті, іноземної країни – кількість виборців у зазначеному селі, селищі, місті, районі в місті, іноземній країні.

До аналізу наведених положень Закону можна підійти із двох позицій. З одного боку, наявність у громадян України права одержувати інформацію не тільки щодо себе, а й щодо інших осіб, створюють умови для найбільш всеохоплюючого публічного контролю за веденням Реєстру, уникнення у цій сфері будь-яких помилок та порушень, надають можливості виборцям, які з тих чи інших причин не здатні самотійно отримати інформацію щодо себе, реалізувати таку можливість через інших осіб, а значить, забезпечити точність та актуальність відомостей, які містяться у Державному реєстрі виборців.

Проте, з іншого боку, наявність права отримувати інформацію з Державного реєстру виборців щодо інших осіб може створити загрози реалізації громадянами України права на недоторканість приватного життя, а зловживання таким правом – ускладнити організацію та проведення виборчих і референдумних процесів в цілому. Відповідний запит, поданий особою, яка проходить військову службу, означатиме обов'язок органу ведення Реєстру надати йому належну інформацію щодо всіх осіб, які проживають із ним в одній казармі, запит особи, яка знаходиться у місцях позбавлення волі – щодо осіб, які перебувають в одній камері.

У зв'язку з вищевказаним вважаємо необхідним узгодити положення статей 12 та 21 Закону України «Про Державний реєстр виборців» в частині визначення виборців суб'єктами публічного контролю за веденням Реєстру, а також надати право виборцям на ознайомлення лише зі своїми власними даними, які містяться в Реєстрі, та узагальненими даними про кількість виборців, зареєстрованих за відповідною виборчою адресою, адміністративно-територіальною одиницею, іноземною державою.

Доволі широким є обсяг даних, який повинен надаватися політичним партіям відповідно до ст. 24 Закону України «Про Державний реєстр виборців»: один раз на рік, а також не пізніше як за шістьдесят днів до дня голосування на

всеукраїнських та чергових місцевих виборах всеукраїнському референдумі за письмовим зверненням політичної партії розпорядник Реєстру подає представнику цієї партії, уповноваженому відповідним керівним органом партії, засвідчену цифровим підписом електронну копію бази даних Реєстру, яка містить відомості про ідентифікаційні персональні дані виборця та персональні дані, які визначають місце та умови голосування виборця, в розрізі регіонів України та закордонного виборчого округу в порядку, встановленому розпорядником Реєстру. Таке право надане політичним партіям, що мають свою фракцію, або входять до складу виборчого блоку, що має свою фракцію, у поточному скликанні Верховної Ради України.

Порівняно з попередньою редакцією Закону України «Про Державний реєстр виборців», положення ст.24 Закону встановлюють більш чіткі організаційно-правові умови здійснення публічного контролю політичними партіями. Проте не визначають механізмів і порядку реалізації партіями такого права. Крім того, слід врахувати і позицію Венеціанської комісії, яка охарактеризувала відповідний порядок як надання політичним партіям, які мають свої фракції у Верховній Раді України, несподівано великого обсягу прав. У зв'язку з цим вважаємо доцільним забезпечити законодавче вирішення питання преференційності окремих політичних партій, а також врегулювання порядку здійснення публічного контролю, зокрема, встановлення його організаційних форм, за повнотою та достовірністю персональних даних Державного реєстру виборців політичними партіями.

С. М. Козін,

здобувач Науково-дослідного інституту правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України

ДО ПИТАННЯ ЗВІЛЬНЕННЯ ВНАСЛІДОК ОДНОРАЗОВОГО ГРУБОГО ПОРУШЕННЯ ТРУДОВИХ ОBOB'ЯЗКІВ (п. 1 ст. 41 КЗпП УКРАЇНИ)

За вказаною підставою звільняють лише спеціальних суб'єктів. Ними можуть бути керівник підприємства (філіалу, представництва, відділення та іншого відокремленого підрозділу), його заступники, головний бухгалтер підприємства, його заступники та інші працівники, які чітко визначені законом

Підвищена відповідальність зазначених категорій працівників передбачена не випадково й обумовлена тим, що вони мають особливий правовий статус: керівники підприємств або представники органів влади наділені владними повноваженнями й виконують адміністративно-організаційні функції. Одним грубим порушенням своїх обов'язків керівником, головним бухгалтером або їх